

LITE MER FAKTA OM PERU

Peru är nästan tre gånger så stort som Sverige och den tredje största staten i Sydamerika. Vid gränsen till Bolivia i sydöst ligger Sydamerikas största och högst belägna insjö, Titicacasjön. Bergskedjan Anderna delar landet i tre olika zoner: öken, berg och djungel. Från väster räknat börjar landet med ett smalt ökenområde som sträcker sig längs kusten, avbrutet av ett femtiotal bördiga dalgångar, sedan bergskedjan, mot öster allt mer täckt av vegetation. Öster om Andernas bergskedjor breder Amazonas djungler ut sig fram till gränsen mot Brasilien.

Peru var vid spanjorernas ankomst på 1500-talet centrum för det mäktiga inkariket som omfattade nästan en tredjedel av Sydamerika. Efter en rad uppror mot det koloniala styret blev landet självständigt år 1821, som ett av de sista i Sydamerika.

På 1800-talet var Peru inblandat i en rad gränskonflikter, och mycket av 1900-talet präglades av förtryckande regimer innan demokratin infördes år 1980. Strider mellan maoistgerillan Sendero Luminoso och militär krävde närmare 70 000 människors liv under 1980- och 1990-talet. Landet har länge präglats av politisk instabilitet och ekonomisk nedgång, men på senare år har situationen börjat förbättras något.

De främsta exportvarorna är fiskmjöl, bomull, socker, kaffe och mineraler, och Peru importerar maskiner, metaller och diverse livsmedel. De viktigaste handelspartnerna är USA, Kina, Brasilien och Chile. Landet kämpar med hög arbetslöshet och stor social ojämlikhet. En liten elit med spanska rötter sitter med makten och rikedomarna i landet medan en stor andel av invånarna, särskilt urbefolkningen, lever i fattigdom. Turistnäringen växer efter att säkerhets- och hälsosituationen har förbättrats, men totalt sett utgör turismen en liten del av landets BNP.

Perus befolkning består till över 50 procent av indianer och den största etniska gruppen är quechua. Peru har en rik blandning av kulturer, men präglas främst av det spanska och indianska inflytandet. Befolkningen i höglandet har starka indianska traditioner, men europeiska inslag märks tydligt i klädedräkt, musik och vid olika högtider. Samtidigt finns en stor klyfta mellan kulturerna. I byar som är organiserade ungefär som under inkakulturen, med gemensamma jordar och kollektivt arbete, lever indianbefolkningen långt från det västerländska samhället. Den indianska världen betraktas som främmande av de välutbildade och rikare människorna vid kusten, som istället har starka band till Europa. Perus konstnärliga tradition går tillbaka till bearbetad keramik, textilier, skulptur och guldsnideri. Inkorna utövade dessa arbeten och nådde även arkitektoniska resultat inklusive

byggandet av den förcolombianska bergsstad Machu Picchu som är ett välkänt turistmål och som även räknas som ett av världens sju underverk.

Religionsfrihet råder och katolsk kristendom är den största religionen. En stor del av de kristna utövar emellertid en religion som blandar katolska trosföreställningar med ritualer från traditionella indianska naturreligioner. Man räknar med att det finns ca 17 % evangeliska kristna i landet, men i verkligheten är antalet förmodligen lägre än så.

Det peruanska köket anses vara ett av de mest varierade och originella i världen och är med i Guinness rekordbok för största variation och mångfald av traditionella rätter i världen. Tack vare det förcolombianska arvet från inkariket, Amazonas, Spanien och Afrika såväl som det franska, kantonesiska, japanska och senare även italienska köket har här skett en stor blandning, till en matkultur från "fyra kontinenter i ett enda land".

FAKTA OM PERU

Huvudstad: Lima

Officiella språk: Spanska (84%), Quechua (13%), Aymara (2%)

Statskick: Republik

President: Dina Boluarte

Självständighet: 1821

Area: 1 285 216 km²

Befolkning: 34 352 719 (2023)

Befolkningstäthet 27 inv./km² (2023)

Valuta: Sol (PEN)

Högsta punkt: Huascarán, 6 768 m ö.h. (del av bergskedjan Anderna)

Största sjö: Titicacasjön, 8 288 km²

Längsta flod: Amazonfloden

Nationaldag: 28 juli

Religioner (2020): Katoliker 70%, Evangeliska kristna 17% %, Annat 13%

Folkgrupper: 103 stycken (varav 9 som inte nåtts av evangeliet)

ELMs samarbetskyrka: Iglesia Evangélica Luterana de Chiclayo, IELCH

Kyrkans ordförande: Harold Llantop Sandoval

Kyrkan bildades år 2007 och har 4 församlingar med ca 200 medlemmar

Källor: globalis.se och statista.com. Bilder från freepik.com

